

28.5.2025

Lainsäädäntöneuvos Charlotta von Troil

JÄTTEEN JA MUUN AINEEN MEREEN LASKEMISEN AIHEUTTAMAN MEREN PILAANTUMISEN EHKÄISEMISESTÄ VUONNA 1972 TEHDYN YLEISSOPIMUKSEN VUODEN 1996 PÖYTÄKIRJAAN VUONNA 2009 TEHTYJEN MUUTOSTEN VÄLIAIKAINEN SOVELTAMINEN; VALTIONEUVOSTON ASETUS

Lontoon pöytäkirja (SopS 87 ja 88/2017) kieltää lähtökohtaisesti kaiken jätteen ja muun aineen mereen laskemisen. Pöytäkirjan muutoksella vuonna 2006 on sallittu tietyin edellytyksin hiilidioksidin varastointi merenalaisiin geologisiin muodostumiin. Vuonna 2009 Lontoon pöytäkirjaan tehtiin puolestaan muutoksia, jotka sallivat hiilidioksidivirtojen viennin maasta toiseen, jos kyseiset valtiot ovat tehneet asiasta sopimuksen tai sitoutuneet muuhun järjestelyyn. Eduskunta hyväksyi muutokset 13 päivänä kesäkuuta 2017 (HE 61/2017 vp – EV 62/2017 vp) ja tasavallan presidentti 8 päivänä syyskuuta 2017. Suomen hyväksymiskirja on talletettu Kansainvälisen merenkulkujärjestön pääsihteerin huostaan 9 päivänä lokakuuta 2017. Kyseiset muutokset eivät ole vielä kansainvälisesti voimassa.

Koska vuoden 2009 muutosten kansainvälinen voimaantulo ei ole toistaiseksi näköpiirissä, vuonna 2019 Lontoon pöytäkirjan osapuolet hyväksyivät päätöslauselma LP.5(14), jonka perusteella mahdollistetaan vuoden 2009 muutosten soveltaminen väliaikaisesti sellaisten pöytäkirjan osapuolten toimesta, jotka ovat tallettaneet julistuksen kyseisten muutosten väliaikaisesta soveltamisesta Kansainväliselle merenkulkujärjestölle (IMO).

Eduskunta on 4 päivänä maaliskuuta 2025 hyväksynyt hallituksen esityksen laiksi jätteen ja muun aineen mereen laskemisen aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemisestä vuonna 1972 tehdyn yleissopimuksen vuoden 1996 pöytäkirjaan vuonna 2009 tehtyjen muutosten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain muuttamisesta (HE 222/2024 vp). Lain muutoksella lakiin 636/2017 lisättiin valtuutussäännös pöytäkirjan vuoden 2009 muutosten väliaikaista soveltamista koskevan asetuksen antamiseen. Tasavallan presidentti on 23 päivänä toukokuuta 2025 määrännyt lain tulemaan voimaan 28 päivänä toukokuuta 2025, päättänyt muutosten väliaikaisesta soveltamisesta ja väliaikaista soveltamista koskevan julistuksen antamisesta. Suomi on antanut väliaikaista soveltamista koskevan julistuksen Kansainväliselle merenkulkujärjestölle (IMO) 2 päivänä kesäkuuta 2025.

Vuoden 2009 muutokset sisältävät ympäristönsuojelua koskevia määräyksiä, jotka kuuluvat Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n 10 kohdan mukaan maakunnan lainsäädäntövaltaan. Ahvenanmaan maakuntapäivät on 13 päivänä syyskuuta 2017 hyväksynyt muutosten voimaansaattamislain 363/2017 voimaantulon Ahvenanmaan maakunnassa. Ahvenanmaan hyväksynnästä on tarkoitus julkaista erillinen ilmoitus säädöskokoelman sopimussarjassa.

Nyt annettavaksi ehdotetun asetuksen 1 §:n 1 momentissa säädettäisiin, että vuoden 2009 muutoksia sovelletaan ennen niiden kansainvälistä voimaantuloa 10 päivästä kesäkuuta 2025. Pykälän 2 momentti sisältäisi säännöksen muutosten kansallisista hyväksymisvaiheista. Asetuksen 2 §:n 1 momentissa säädettäisiin, että muutosten voimaansaattamisesta annettua lakia (636/2017) sovelletaan ennen sopimuksen kansainvälistä voimaantuloa 10 päivästä kesäkuuta 2025. Asetuksen 3 §:n mukaan muutoksen muita kuin lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä sovelletaan ennen niiden kansainvälistä voimaantuloa 10 päivästä kesäkuuta 2025. Asetus olisi ehdotetun 4 §:n mukaan tarkoitettu tulemaan voimaan niin ikään 10 päivänä kesäkuuta 2025.

Edellä olevan perusteella esitetään, että valtioneuvosto antaa asetuksen jätteen ja muun aineen mereen laskemisen aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemisestä tehdyn vuoden 1972 yleissopimuksen vuoden 1996 pöytäkirjaan vuonna 2009 tehtyjen muutosten väliaikaisesta soveltamisesta.